

Hudiksvalls kommun

larande.kultur@hudiksvall.se

Rektorn vid Friggesundsskolan F-6

ingela.kack-brolund@hudiksvall.se

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Friggesundsskolan F-6
i Hudiksvalls kommun

Tillsyn i Friggesundsskolan F-6

Skolinspektionen genomför tillsyn i Hudiksvalls kommun under våren 2014.

Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Friggesundsskolan F-6 besöktes av Skolinspektionen den 25 och 26 mars 2014.

Fakta om skolenheten

Friggesundsskolan är en kommunal skola utanför Delsbo, tillhörande Hudiksvalls kommun. Verksamheten omfattar förskoleklass och grundskola årskurs 1–6 samt fritidshem. Skolan har vid tillsynstillfället 63 elever varav 10 elever är inskrivna i förskoleklassen. Cirka 30 elever är inskrivna i fritidshemmet. Verksamheten i skolan är organiserad i ett arbetslag. Skolans ledningsgrupp består av rektorn, biträdande rektor samt en utvecklingsledare. Rektorn har sedan januari 2014 valt att ha gemensamma ledningsgruppsmöten för Friggesundsskolan och Ede skola eftersom rektorn ansvarar för båda skolenheterna.

Fritidshemmet granskas inte i denna tillsyn utan kommunens ansvarstagande för fritidshemmen redovisas i ett separat beslut.

Kunskapsresultat

Årskurs 3

Enligt Skolverkets statistik (SIRIS) för de nationella ämnesproven i årskurs 3 läsåret 2012/2013 nådde nästintill 100 procent av samtliga elever kravnivån på samtliga delprov i matematik och svenska. Motsvarande resultat i riket samma år är för matematik 68 procent och för svenska 78 procent.

Enligt skolans egen statistik uppnådde 100 procent av eleverna kunskapskraven i svenska och matematik samt i de naturorienterade och de samhällsorienterade ämnena vid läsårets slut 2013.

Årskurs 6

Skolverkets statistik visar att andelen elever som nått minst betyget E i årskurs 6 år läsåret 2012/2013 var 100 procent i samtliga ämnen.

Den genomsnittliga betygspoängen för respektive ämne var högst i ämnet engelska (12,1). Den genomsnittliga betygspoängen var lägst i bild, musik, fysik, kemi och teknik (10,0).

Helhetsbedömning

Tillsynen av Friggesundsskolan visar att skolan i flera avseenden ger eleverna förutsättningar att nå målen för utbildningen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt. Skolan behöver dock utveckla det systematiska kvalitetsarbetet, det vill säga följa upp, analysera och initiera förändringar inom de områden som har betydelse för måluppfyllelsen. De flesta eleverna når minst betyget E i årskurs 6 men få elever når högre betyg. Skolans kvalitetsarbete behöver mer systematiskt ta sin utgångspunkt i sambandet mellan skolans resultat och kvaliteten i undervisningen.

Tillsynen visar vidare att lärarna medvetet arbetar för att klargöra vilka mål utbildningen har och vilka krav skolan ställer, vilket är en förutsättning för att eleverna ska kunna ha inflytande över sin utbildning. Trots detta behöver arbetet med att ge eleverna möjligheter till inflytande över undervisningen vidareutvecklas på skolan. Skolan har inte heller en tydlig plan för hur elevernas inflytande ska öka i takt med deras ålder och mognad. Även ämnessamverkan bedöms kunna utvecklas så att eleverna ges större möjligheter att arbeta med ämnesövergripande kunskapsområden.

Elever som Skolinspektionen intervjuat uppger att de trivs på skolan. Yngre elever uttrycker dock att vissa är rädda för de äldre eleverna. Skolan behöver arbeta vidare med att stärka det målinriktade och förebyggande arbetet mot kränkande behandling. Skolan har vidtagit åtgärder men ytterligare insatser behövs.

Tillsynen visar slutligen att skolan behöver utveckla sitt arbete med särskilt stöd. Den nya rektorn har skapat nya rutiner för arbetet så att elever i behov av särskilt stöd ska fångas upp. Rutinerna behöver implementeras bland personal på skolan.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Hudiksvalls kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 1 september 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Hudiksvalls kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet med undervisning och lärande.

- Se till att undervisningen samordnas i olika ämnesområden så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet.

Motivering

I läroplanen anges att rektorn har ett särskilt ansvar för att undervisningen samordnas i olika ämnesområden så att eleverna får möjlighet att uppfatta ett större kunskapsområde som en helhet. Läroplanen anger även att läraren ska se till att eleverna får möjlighet att arbeta ämnesövergripande.

Av intervjuer och samtal med lärare framgår att undervisningen endast i begränsad omfattning samordnas i olika ämnesområden för att ge eleverna möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet. Lärarna uppger att de ser ett behov av att arbeta mer med detta. De har en önskan att arbeta ämnesövergripande men menar att ett sådant arbete kräver planeringstid vilket de hoppas få till höstterminen. Även eleverna uppger att undervisningen sällan samordnas mellan ämnesområden. Rektorn uttrycker att hon vet att man tidigare på skolan arbetat med att samordna undervisningen i olika ämnesområden men vet inte vilka ämnesöverskridande samarbeten som bedrivs i dagsläget.

Sammanfattningsvis visar Skolinspektionens utredning att det finns brister när det gäller ämnessamverkan. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Hudiksvalls kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, Kunskaper, riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Hudiksvalls kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet med grundläggande värden och inflytande.

- Ge eleverna ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad.

Motivering

Enligt skollagen ska eleverna ges inflytande över utbildningen. Formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Av läroplanen framgår att lärarna har ett utpekat ansvar för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 674) anges att eleverna har rätt till inflytande över undervisningen, skolmiljön och verksamheten i övrigt. Kravet på att eleverna ska stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen innebär att det inte är tillräckligt att eleverna ges möjlighet att ta del i detta arbete utan det krävs ett mer aktivt arbete från skolans sida.

I skolans egen enkät framkommer att tre av åtta elever anser att de har fått möjlighet att påverka hur man arbetar under lektionerna. I intervju med Skolinspektionen ger eleverna endast enstaka exempel på hur de är med och påverkar arbetssätt och innehåll i undervisningen. Deras exempel handlar snarare om att de får välja mellan olika uppgifter eller redovisningsformer än om ett reellt inflytande gällande undervisningens innehåll.

I intervju med lärare beskrivs hur vissa lärare försöker fånga elevernas intresse under lektionerna och leda lektionen utefter det. Andra ger exempel på att de kan fråga eleverna om hur de vill arbeta under ett arbetsområde. Det framkommer dock i intervju med lärare att skolan inte har någon tydlig planering kring arbetssätt och gemensamma strategier avseende hur elevernas inflytande ska se ut och hur det ska öka i takt med elevernas stigande ålder och mognad. Rektorn uppger att hon mot bakgrund av enkäter och samtal med lärare anser att elevernas inflytande över undervisningen är ett område som de behöver arbeta mer med på skolan.

Sammanfattningsvis visar Skolinspektionens utredning att det finns brister i verksamheten när det gäller elevernas möjlighet till reellt inflytande. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Hudiksvalls kommun föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

4 kap. 9 § skollagen, Lgr 11 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande

Trygghet och studiero**Bedömning**

Hudiksvalls kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med trygghet och studiero.

- Bedriva ett målinriktat arbete för att vid skolan motverka kränkande behandling av elever.
- Se till att signaler om kränkande behandling rapporteras till rektorn.

Motivering

Målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever

Av skollagen framgår att det är huvudmannens ansvar att se till att det bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Huvudmannen ska även se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling. Enligt läroplanen ska alla som arbetar i skolan aktivt motverka diskriminering och kränkande behandling av individer eller grupper. Lärarna ska ansvara för att uppmärksamma och i samråd med övrig skolpersonal vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling.

De yngre eleverna uppger i intervju med Skolinspektionen att de tycker att vissa av de äldre eleverna behandlar yngre elever dåligt. De ger som exempel att vissa säger elaka saker och kan vara våldsamma. Eleverna uppger att det endast är en rastvakt ute på rasterna och eftersom det finns två sidor av skolbyggnaden som eleverna kan vistas på sker bråk vanligtvis på den sida där vakten inte är. Lärarna berättar att det kommit fram i skolans enkäter att vissa av de yngre eleverna var rädda för de äldre och uppger att det har vidtagits åtgärder kring detta. I intervju med elevhälsan framkommer att de inte varit inkopplade i några insatser när det gäller detta men är medvetna om att det finns elever som de yngre eleverna kan uppleva som skrämmande. Elevhälsan uttrycker att en gemensam samsyn på hur personalen hanterar konflikter som uppstår elever emellan är ett utvecklingsområde på skolan.

Även om skolan vidtagit vissa åtgärder måste ytterligare insatser vidtas eftersom de åtgärder som hittills vidtagits inte lett till fullgott resultat.

Anmälan om kränkande behandling

Enligt skollagen är lärare och annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att anmäla detta till rektorn.

I intervju med lärare framkommer att de har en god dialog med rektorn när det händer incidenter på skolan. Det framkommer dock att de inte alltid rapporterar enskilda kränkningar utan endast om det handlar om upprepade kränkningar. Således saknas tydliga rutiner för hur signaler om kränkande behandling av elever ska rapporteras till rektorn. Rektorn uppger att hon inte har tagit emot någon anmälan om kränkande behandling.

Sammanfattningsvis visar Skolinspektionens utredning att det finns brister inom i skolans arbete med trygghet och studiero. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Hudiksvalls kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

6 kap. 6-7 och 10 §§ skollagen, Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, Normer och värden

Särskilt stöd

Bedömning

Hudiksvalls kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Implementera rutiner för arbetsgången med särskilt stöd som överensstämmer med skollagens krav så att alla elever i behov av särskilt stöd utreds och ges det stöd utredningen visar att de behöver.

Motivering

I skollagen anges att om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, så ska detta anmälas till rektorn. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Enligt skollagen ska samråd ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövligt.

Rektorn uppger att hon uppmärksammat att ingen elev har åtgärdsprogram och får särskilt stöd på Friggesundsskolan, trots att det finns elever som inte når kunskapskraven i alla ämnen. Elevernas eventuella behov av särskilt stöd har inte utretts. Enligt lärarna beror det på att rutinen under hösten var att läraren vid oro för att en elev inte skulle nå kunskapskraven själv fick vidta åtgärder. Detta gjordes utan samråd med elevhälsan och utan att åtgärdsprogram utarbetades. Lärarna uppger även att det inte funnits tillgång till specialpedagog på skolan som har kunnat bistå personalen i arbetet med särskilt stöd.

Den nuvarande rektorn har därför infört nya rutiner i arbetet med särskilt stöd. I intervju med rektorn, lärare och elevhälsan framkommer att de nya rutinerna håller på att implementeras. Rektorn och elevhälsan upplever att det finns en osäkerhet hos lärarna att utreda elevernas behov men att enligt de nya rutinerna kommer biträdande rektorn och elevhälsan att finnas tillgängliga som stöd. Representeranter för elevhälsan är av åsikten att det finns elever som är i behov av särskilt stöd men som inte har fått det mot bakgrund av bristerna i de

tidigare rutinerna. Vid tiden för tillsynsbesöket är ett antal utredningar initierade men inget åtgärdsprogram har ännu utarbetats.

Skolinspektionen vill påtala vikten av att säkerställa att elever som riskerar att inte nå kunskapskraven utreds och ges det särskilda stöd som utredningen visar att de är i behov av.

Sammanfattningsvis visar Skolinspektionens utredning att det finns brister när det gäller särskilt stöd. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Hudiksvalls kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

3 kap. 8 § skollagen

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Hudiksvalls kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet med bedömning och betygssättning.

- Se till att det av de individuella utvecklingsplanerna framgår vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Motivering

Individuella utvecklingsplaner

Enligt skollagen ska i årskurs 1-5 läraren en gång per läsår, vid ett av utvecklingssamtalen, i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Den individuella utvecklingsplanen får, enligt skollagen, även innehålla omdömen om elevens utveckling i övrigt inom ramen för läroplanen, om rektorn beslutar det.

I Skolverkets allmänna råd om utvecklingssamtalet och den skriftliga individuella utvecklingsplanen (SKOLFS 2013:163) framgår att den framåtsyftande planeringen ställer krav på skolans ansvar genom att läraren tydligt redovisar för eleven och vårdnadshavaren vad skolan gör för att stödja och stimulera elevens fortsatta kunskapsutveckling så att eleven når framgång i skolarbetet. De insatser skolan planerar så att eleven når så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling grundar sig på det som framkommer i den utvärdering läraren redovisar vid utvecklingssamtalet.

Skolinspektionen har tagit del av ett urval av skolans individuella utvecklingsplaner för elever i årskurs 2, 3 och 5. Det finns brister gällande den framåtsyftande delen eftersom det saknas en sammanfattande del med läraren och elevens överenskommelse om vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Sammanfattningsvis visar Skolinspektionens utredning att det finns brister i skolans betygskatalog och i de individuella utvecklingsplanerna. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Hudiksvalls kommun föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

10 kap. 13 § skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Hudiksvalls kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet med pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Se till att rektorn ansvarar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras.

Motivering

Enligt skollagen är det rektorns ansvar att som pedagogisk ledare och chef verka för att utbildningen utvecklas i skola och fritidshem och att arbetet är inriktat mot att de nationella målen uppfylls. I rektors ansvar ingår också att se till att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Enligt Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98) bör rektorn se till att dokumentationen av kvalitetsarbetet är tillräcklig för att ligga till grund för analys och beslut på enhetsnivå om prioriteringar av utvecklingsinsatser, skapa rutiner och former för dokumentationen som är effektiva och ändamålsenliga för enhetens kvalitetsarbete, samt sträva efter att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet inom enheten.

Enligt inlämnad kvalitetsredovisning utgår Friggesundsskolans kvalitetsarbete från en kommungemensam mall som innefattar förskoleklass, fritidshem och grundskola läsåret 2012/2013. Redovisningen omfattar resultatsammanställningar av nationella prov för årskurs 3 och 6 samt sammanställningar av de ämnen som det finns kunskapskrav i, undantaget de samhällsorienterande och naturorienterande ämnena för årskurs 3. Kommunens mall innehåller även en del där resultaten ska analyseras och planerade åtgärder dokumenteras.

I intervju med lärarna framkommer att de diskuterat skolans resultat och vad de kan förbättra i undervisningen. Lärarna uppger att rektorn inte deltog i dessa diskussioner. I det dokumenterade kvalitetsarbetet framkommer inga analyser av resultaten utan snarare en beskrivning av arbetsmoment som har genomförts i de olika ämnena. Rektorn bekräftar att det saknas en analys av resultaten. Till exempel har det faktum att det är få elever som når de högre betygen inte uppmärksamrats. Vid Skolinspektionens granskning av betygskatalogerna framkommer att det finns flera ämnen där samtliga elever har betyget E. Det framkommer inte i skolans dokumenterade kvalitetsarbete eller i intervju med lärarna att detta på något sätt följts upp eller analyserats på skolövergripande nivå. Lärarna uppger vidare att den åtgärd som deras diskussioner om skolans resultat förra läsåret mynnat ut i är att skolans kontakt med föräldrarna behöver bli bättre. I skolans dokumenterade kvalitetsarbete framkommer att den grundläggande läs och skrivinläringen ska utvecklas samt en varierad undervisningskultur i matematik. Det är enligt dokumentet samma åtgärder som behövs i såväl årskurs 3 som årskurs 6. Det går dock inte att utläsa att dessa åtgärder är ett resultat av en analys av skolans resultat. Det framkommer även att planering, utvärdering och uppföljning av undervisningen behöver förbättras men inte på vilket sätt.

Skolinspektionen bedömer att rektorn saknar viktiga underlag för att analysera, utveckla och följa upp verksamheten, vilket innebär att skolan riskerar att inte heller kunna vidta adekvata åtgärder för att höja skolans kunskapsresultat, utvärdera undervisningen och skolans arbete med särskilt stöd.

Sammanfattningsvis visar Skolinspektionen utredning att det finns brister gällande skolans systematiska kvalitetsarbete. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Hudiksvalls kommun föreläggs att avhjälpa bristerna

Författning

4 kap. 4-6 §§ skollagen, Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar

På Skolinspektionens vägnar

Mathias Ljungström
Beslutsfattare

Anna Möller
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.